

Λέρ. Συνών. ἀναγυρίζω **A1**. 5) Περιφέρομαι ἐδῶ κ' ἐκεῖ Κύθηρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἐποῦρίζετε ἢ δὲν ἐρχέσθε ἀκόμη; Συνών. ἀναγυρίζω **A2**.

B) Μετβ. 1) Κάμνω τινά νά γυρίσῃ ὀπίσω, δὲν δέχομαι προσφερόμενόν τι, ἀποποιῶμαι νά δεχθῶ τινά ἢ τι Κρήτ. Κυδων. Λέσβ. Σαμοθρ. Χίος κ.ά.: *Μ' ἀπογυρίζανε ἀπὸ τοῦ παπᾶ τὸ σπίτι Κρήτ. Νὰ τὸ πάρῃς τὸ γλυκό, μὴ μ' ἀπογυρίσῃς Χίος Ἀπογεύτοι του, μὴ μ' ἀπογυρίσῃς Σαμοθρ. Μὴ μ' ἀπογυρίσῃς, γιατί ἔχον κόρις (τὸ ν' ἀποποιῆται τις νά δεχθῇ προσφερόμενον γλύκυσμα ἢ δῶρον θεωρεῖται δυσοίωνον διὰ τοὺς ἔχοντας θυγατέρας) Λέσβ. Συνών. ἀναγυρίζω **B3**. β) Δίδω τι ὀπίσω, ἐπιστρέφω τι πρὸς τινά Θράκ. (Μυριόφ. Σαρεκκλ.): Θὰ σὲ δώσω καὶ τι, νὰ μὴ μὲ τ' ἀπογυρίσῃς Μυριόφ. Πηγύρ' σε τοὺς δὴ δροῖκα δως καὶ φῆς' δηνα Σαρεκκλ. 2) Ἐνεργ. καὶ μέσ. ἀποφεύγω, ἀποστρέφομαι τινά ἢ τι Ἰων. (Κρήν.) Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) κ.ά.: Τὸν ἀπογυρίζουνε, γιατί εἶναι χτικιάρης Μάν. Τὸν ἥλιο δάρεμον τὸν ἀποῦρίζουσέστα, ἐνῶ ἅμα βασιλέρη ὁ ἥλιος βγάνομε τὸ μαδῆλι (δάρεμον = τοῦλάχιστον) Ἀπύρανθ. || Ἄσμ.*

Ἀφῶς μισᾷ τὰ γράμματα, τὲς τέχνες ποῦρίζει, τίτσιρος τῷ ἀνυπόλυτος ἄρκον ἐν-νά γυρίζῃ (τίτσιρος = γυμνός· ἄρκον = αὔριον) Κύπρ. 3) Γυρίζω πρὸς τὰ ἐντὸς τὴν ἄκραν ἐνὸς ὑφάσματος καὶ τὴν ράπτω Ἰμβρ.: Δοὺν πηγύρ' σα δοὺν πονδῶ' ρου κι δοὺν γάζουσα. 4) Κάμνω τινά νά κάμῃ στροφὴν πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀποστρέφω τινά Σῦρ.: *Τ' ἀπογύρισα τὰ πρόβατα.* 5) Ἀναστρέφω τὸ χῶμα καλλιεργῶν ἀγρὸν ἢ ἀμπελῶνα, ἀνασκάπτω Ἡπ. (Ζαγόρ.) Κύπρ. κ.ά.: Ἀρκον ἐν-νά ποῦρίζωμεν τ' ἀμπελῖν Κύπρ. Σῆμιρα ἀπογύρ' σα τοὺν χονδράφ' Ζαγόρ. Συνών. ἀναγέρνω **A1β**, ἀναποδογυρίζω **1γ**. 6) Ἀντιστρέφω Λεξ. Πρω.: *Μὴν ἀπογυρίζῃς τὰ λόγια σου.* 7) Μεταστρέφω τὴν ιδέαν τινός, τοῦ ἀλλάζω γνώμην Λεξ. Δημητρ. 8) Σείω κυκλοτερῶς τὸ κόσκινον, ὥστε νά ἀνέλθουν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ καθαριζομένου γεννήματος (σίτου κτ.) αἱ ἄχρηστοι οὐσίαι, τὰ σκύβαλα Θήρ. Κάμπ. Κύθν. Κύπρ. Σίκιν. Τήλ.: Ἀπογύρις' τὸ σιτάριν νὰ τ' ἀλέσωμεν Κύπρ. Ἀπογυρίζω τὸ κριθάρι Κύθν. Ἀπογυρίζομε τὸν ἀρακά Θήρ. Καὶ ἄνευ ἀντικ. Κάμπ. Σκῦρ.: *Σοὺ καλὸτ' χη ξέρεις τοὶ ἀπογυρίζεις Σκῦρ. Κάομαι κι ἀποῦρίζω ποὺ τὸ πωρὸν Κάμπ. β) Λιχνίζω, λικμῶ συμπληρωματικῶς τὸ γέννημα Κίμωλ. 9) Γυρίζω ὅλως διόλου, ἐντελῶς Κεφαλλ. Χίος: Ἦτανε γυρισμένο τὸ παπούτσι σου καὶ τ' ἀπογύρισε Κεφαλλ. β) Ἀποπερατῶ τὴν ἀροτρίασιν δι' ἰσοπεδώσεως Μακεδ. (Κοζ.) 10) Περιέρχομαι Κεφαλλ. Ρόδ. Σίφν. Χίος κ.ά.: Ἠπογύρισα ὅλη τὴ γειτονιά, μὰ ἐν ἡῦρα οὔτε ἓνα ἀβγὸ Χίος Ὁ Ἀντώνης θ' ἀπογυρίσῃ ὅλα τὰ σπίτια Σίφν. || Ἄσμ.*

Καὶ μοναχὸς τὸ γύρισα μέσα τὸ μεσανύχτι, ἀπῆλτις τὸ πογύρισα, ὅφισ μ' ἐπηλοῖθη Ρόδ. β) Περιφέρω τι, συνήθως εἰκόνα κατὰ τὴν λιτανεῖαν Σίφν.: *Τὸ πρῶι τήνε πογυρίντζουνε τὴν Παναγιά. Καὶ ἀμτβ. Θήρ. Τώρα ἀπογύρισε (ἐνν. ἢ εἰκόνα). γ) Περι-συνάγω Κάμπ.: Ἄσμ.*

Νὰ ξελαλῶ τὰ ἴδια σου, νὰ ὅσκω τὰ μικρά σου, νὰ ποῦρίζω τοὺς ἀρνοὺς καὶ νὰ τοὺς ἀποκόβω. δ) Περιτειχίζω, ἐπὶ ἀγροῦ ἢ ἀμπελῶνος Σίκιν. Σίφν. ε) Περιφράσσω ἐν τοῖς ἰχθυοτροφείοις διὰ καλαμωτῶν τὸ μέρος, ἐνθα εἶναι συνηγμένοι οἱ περισσότεροι ἰχθύες πρὸς ἀπόκλεισιν καὶ ἀλιεῖαν αὐτῶν Στερελλ. (Μεσολόγγ.): Ἀπογυρίζουνε τὴ γυροβολιά. 11) Μέσ. προσέχω, φροντίζω, φυλάττω τι Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἐὼ πάλι ἀποῦρίζομαι τὰ ροῦχα μου. Ἐσὺ δὲν ἀποῦρίζεσαι τὰ παπούτσια σου

καθόλου. Καὶ ἀμτβ. Ἀποῦρίζεται νὰ μὴ γουραστῇ. Συνών. ἀναγυρίζω **B1ε**. β) Σέβομαι τινά Νάξ. (Ἀπύρανθ.): *Μὰ δὲ δὴν ἐποῦρίστηκα δὰ κ' ἐὼ, μόνον τ' εἶπα τὰ 'χε καὶ τὰ δὲν εἶχε.*

ἀπογύρισι ἢ, ἀμάρτ. ἀποῦρισι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐκ τοῦ ρ. ἀπογυρίζω. Τύπ. ἀπογύρισις καὶ παρὰ Βλάχ.

Τὸ ν' ἀποφεύγῃ τίς τι, προσοχή: *Τὸ καλύτερο δρᾶμα ν' ἢ ἀποῦρισι.*

ἀπογύρισμα τό, Θήρ. Κάμπ. Κίμωλ. Μακεδ. Σκῦρ. Χίος ἀποῦρισμα Κάμπ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀπιγύρισμα Μακεδ. πογύρισμα Νίσυρ. πογύρισμα Κύπρ. πηγύρισμα Μακεδ. πηγύρ'σμα Ἰμβρ. Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπογυρίζω.

1) Ἀπογύρι 1, ὁ ἰδ., Κύπρ.: *Ἐκαμεν πολ-λὴν ποῦ-ρισμαν γιὰ νὰ πάῃ 'ς τῆς ἀγαπητιδῆς του γιὰ νὰ μὲν τὸν δοῦν.*

β) Μεταφ. περιστροφὴ, ἐλιγμός, ἐπὶ λόγου Κύπρ.: *Δάλε νὰ οὔμεν τῷ ἀφῆς' τὰ ποῦρίσματα!* Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀπογύρι 1β. 2) Καμπή, στροφή Νίσυρ.: Ἄσμ.

Ἐδῶ κοντὰ 'ς τὴν Παναγιά 'ς τὰ ποῦρίσματά της μὴν πέρδικαν ἀγάπησα, χρυσὰ 'τον τὰ φτερά της.

Πβ. ἀπογυρίδα 1β. 3) Τὸ γύρισμα πρὸς τὰ ἐντὸς τῆς ἄκρας τοῦ ὑφάσματος καὶ ραφὴ αὐτοῦ Ἰμβρ.: *Τό 'ρραπα τοῦ πηγύρ'σμα 'ς τὸν χέρ'.* 4) Ἀναστροφή, ἀναποδογύρισμα πράγματός τινος Μακεδ.: Φρ. *Κάμι ἀπογύρισμα!* (ἀνάστρεψε πέτραν πρὸς ἀποτροπὴν κακοῦ τινος). Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀναποδογύρισμα. 5) Τὸ κατὰ τὰ ὄρια τοῦ ἀροτρωμένου ἀγροῦ μέρος τὸ μὴ δυνάμενον νά καλλιεργηθῇ καὶ καλλιεργούμενον ἐν τέλει διὰ καθέτου αὐλακώσεως Μακεδ.

6) Τὸ διὰ κυκλοτεροῦς κινήσεως τοῦ κοσκίνου καθάρισμα τῶν γεννημάτων, σταφίδος κτ., ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἐπικαθημένων ἀχρήστων οὐσιῶν, τῶν σκυβάλων Θήρ. Κάμπ. Σκῦρ. κ.ά.: *Ἐκαμα σήμερα ἀποῦρισμα μὲ τοῖς σταφίδες Θήρ. Ἐγὼ δὲ μποροῦ νὰ καταφέρω τ' ἀπογύρισμα Σκῦρ. Συνών. ἀπογυριστός 2. β) Λίκμησις συμπληρωματικὴ δημητριακῶν Κίμωλ. 7) Ἡ μετὰ τὸν ἀροτριασμὸν ἰσοπέδωσις τοῦ καλλιεργηθέντος ἀγροῦ Μακεδ. 8) Περισυναγωγή, συνήθως ἐπὶ ποιμνίου Κάμπ.: *Στὸ ποῦ-ρισμα λάωσα τὸ ποῖ τοῦ δζοῦ.* 9) Προσοχή, φροντίς, ἐπιμέλεια περὶ τι Νάξ. (Ἀπύρανθ.): *Τ' ἀποῦρισμάτου, παιδί μου, ναι ποὺ φαίνεται νεῖα.* Συνών. ἀπογυρισμός. 10) Καλὴ ἀγωγή, καλοὶ τρόποι Χίος: *Ἀπογύρισμα ἔχει τὸ κορίτσι.**

ἀπογυρισμός ὁ, ἀμάρτ. ἀποῦρισμός Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐκ τοῦ ρ. ἀπογυρίζω.

Φροντίς, προσοχή περὶ τι: *Ἐνας ἀποῦρισμός τῶν μαλ-λιῶν, τρεῖς ὥρες χτενίζεται γιὰ νὰ μὴν πάῃ καὶ βγάλῃ τριχαράκι!* Συνών. ἀπογύρισμα 9.

ἀπογυριστὰ ἐπίρρ. Κεφαλλ. — Λεξ. Μπριγκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπογυριστός.

Μετὰ περιστροφῶν, ὑπαινιγμῶν, πλαγίως, ἐμμέσως ἐνθ' ἄν.: *Τὰ φέρνω - τὰ λέω ἀπογυριστὰ Κεφαλλ. Συνών. ἀναγυριστικά, ἀπογυριστικά.*

ἀπογυριστῆς ὁ, ἀμάρτ. ἀπογυρίστρα ἢ, Κάμπ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀπογυρίζω.

Θηλ. γυνὴ διαρκῶς γυρίζουσα ἔξω τῆς οἰκίας εἰς ἐπισκέψεις κτ. Συνών. γυρίστρα (ἰδ. γυριστής).

ἀπογυριστικά ἐπίρρ. ἀμάρτ. πογυριστικά Κύπρ. ποῦριστικά Κύπρ. — ΧΠαλαῖς. Συλλ. Ποιημ. 86.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. ἀπογυριστικός.

